

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 14787
Tarih : 05.11.2025

10/3338

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye, tarımsal üretim alanında sahip olduğu büyük potansiyele rağmen, küresel olarak hak ettiği yerde değildir. Bu olumsuz tablo tarımın hemen her alanında kendini göstermekte; üretimden pazarlamaya, girdi maliyetlerinden dışa bağımlılığa kadar pek çok alanda derinleşmektedir. Sorunların aşılmasına yönelik iktidar politikaları kalıcı bir çözüm üretememekte; çözüm adıyla hayata geçirilen uygulamalar ise geçici, gününbirlik ve çoğu zaman popülist bir anlayışın ötesine geçememektedir. Geline nokta tarımsal üretimde yaşanan ve kronik hale gelen sorunların iktidarın bakışı ve uygulamalarıyla kalıcı biçimde çözülmesi her geçen gün daha da zorlaşmaktadır. Bu nedenle, tarım sektöründe yaşanan sorunların bütün yönleriyle açığa çıkarılması, neden-sonuç ilişkileriyle değerlendirilmesi ve tüm paydaşların katılımıyla kalıcı çözümlerin oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sinan ÇİFTYÜREK

Van Milletvekili

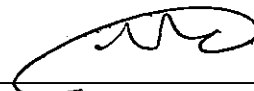
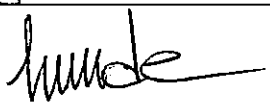
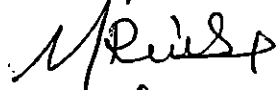
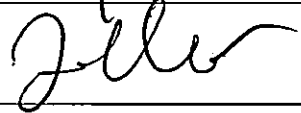
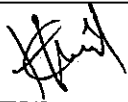
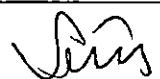
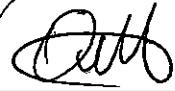
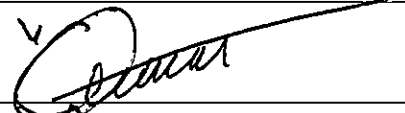
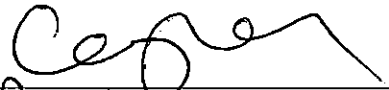
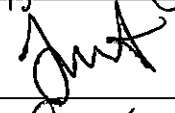
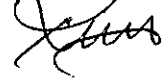
GEREKÇE

Anadolu ve Mezopotamya uygarlıkları, insanlığın tarımsal üretimle ilk tanıştığı kadim topraklardır. Tohumun ilk kez bilinçli biçimde toprağa bırakılmasının ve insanın doğayı dönüştürerek ürün almayı başarmasının üzerinden yaklaşık on bin beş yüz yıl geçmiştir. Bugün Türkiye, Anadolu ve Mezopotamya'nın bir bölümünü kapsayan bu topraklarda, hâlâ büyük bir tarımsal potansiyele sahiptir. Ancak aradan geçen bin yıllara rağmen tarım, ülkeyi yönetenler tarafından gerekli değeri görmemekte; toprak, üretimin değil beton rantının aracı haline getirilmektedir. Her geçen yıl genelde tarımsal üretim özelde de üretici daha derin krizlerle ve bir tasfiye süreciyle karşı karşıya kalmaktadır. Öyle ki; Konya Ovası, Çukurova ve GAP Bölgesi önümüzdeki kırk-elli yılda tarım dışı kalma riskini taşımaktadır.

Türkiye'de tarımsal üretimde yaşanan sorunlar ne tesadüfle açıklanacak kadar sıradan ne de çözüm bulunamayacak kadar karmaşıktır. Asıl görülmesi gereken, uzun vadede tarımın izlenen politikalarla adım adım tasfiye edildiğidir. Kısa ve orta vadede ise hedeflenen, tarımın küçük ve orta ölçekli üreticinin elinden alınarak, büyük sermaye gruplarının kâr alanına dönüştürülmesidir. Bu yönelim, yalnızca üretim biçimini değil, köylünün yaşamını, kırsalın toplumsal dokusunu ve ülkenin gıda egemenliğini de tehdit etmektedir. Bütün bunlardan dolayı Türkiye, sahip olduğu büyük ve verimli tarım potansiyeline rağmen, dünyada olması gereken konumun çok gerisindedir. Örneğin, Konya'dan sadece biraz büyük olan Hollanda, ABD'den sonra tarım ihracatında dünyada ikinci sırada yer almaktadır. Bu durum, Türkiye'nin tarım potansiyelini ne derce gerçekleştiremediğini de açıkça göstermektedir. Tarımsal alandaki yapısal krizler, emek ve meslek örgütleri tarafından sürekli gündeme taşınsa da devlet tarafından bu alana yönelik kalıcı bir politika üretildiğini söylemek oldukça güçtür. Tarım ve Orman Bakanlığı öncülüğünde, tarım ve ormancılık alanındaki sorunlara çözüm bulmak ve uzun vadeli bir strateji oluşturmak amacıyla 28-30 Nisan 2025 tarihlerinde 4'üncü Tarım Şûrası toplanmıştır. Şûra sonrasında Cumhurbaşkanı tarafından seksen altı maddelik bir sonuç bildirgesi açıklanmıştır. Ancak bu bildirge, bir niyet beyanı olmanın ötesine geçememiştir. Şûra, somut bir takvim ve bütçeleme hedefi ortaya koyamamış; üreticilerin girdi maliyetleri ve borçlanma sorunları gibi yakıcı meselelerini görmezden gelmiştir. Kısacası, bildirge yer yer kimi olumlu tespit ve kararlar içerse de tarımın yapısal sorunlarına çözüm üretmekten uzaktır.

Tarım, yanlış politikalar nedeniyle her geçen yıl sistematik biçimde daha büyük tahribatlarla karşı karşıya kalırken, küresel iklim krizi de tarımsal üretimi ciddi şekilde olumsuz etkilemektedir. Etkileri giderek artan bu kriz karşısında, iktidarın uzun vadeli ve etkili bir perspektife sahip olduğunu söylemek oldukça güçtür. İklim krizinin sonuçlarından biri olarak, Nisan 2025'te etkili olan zirai don, 36 ilimizde tarım ürünlerini doğrudan etkilemiştir. Şubat ve Mart aylarında yaşanan bölgesel donları da hesaba kattığımızda, tarımsal üretim ciddi bir darbe almış ve üreticiler büyük zararlar görmüştür. Ayrıca 2025 yaz aylarında ülke genelinde su krizinin boyutu kritik ve sürdürülemez düzeye hızla ilerlemektedir. Su krizinden kaynaklı olarak birçok üründe istenilen rekolte elde edilememiş ve bazı ürünlerin ekimi sınırlanmak zorunda kalmıştır. İktidarın politika tercihleri nedeniyle, iklim krizi ve tarım ekseninde alınması gereken önlemler zamanında alınmamıştır. Üretici ve tüketiciler adeta kaderine terk edilmiştir.

Gelinen noktada, tarım alanında yaşanan veya yaşatılan kriz, gıda ve su güvenliğini halkın geleceği için gerçek bir tehdit haline getirmiştir. Bu sorun hem üreticiler hem de tüketici halk kesimleri açısından çok boyutlu bir kriz olarak kendini göstermektedir. Tüm gelişmeler ve sonuçlar, üretici çiftçiler, tüketiciler ve iklim krizine karşı tarımsal üretim ile doğal dengenin korunması açısından kapsamlı bir değerlendirme ve planlamayı zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle, TBMM bünyesinde bir Araştırma Komisyonu kurulması elzem hâle gelmiştir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DIYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DIYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DIYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBÂN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	